



KUR'AN-I KERİMDE KRİMİNAL TERİMLER ÜZERİNE BİR İNCELEME AN INVESTIGATION ON CRIMINAL TERMS IN QUR'AN

Bedri KATIPOĞLU*
Muhammet KATIPOĞLU**
Taha KATIPOĞLU***

Öz

İnsanoğlu potansiyel olarak hem iyilik hem de kötülük sıfatlarını taşıyacak bir şekilde yaratılmıştır. Fitratına yerleştirilen bu iki enerji dünya hayatının bir sınav olması sırrına dayanmaktadır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'in Mülk Suresinin 2. Ayetinde bu konu açık bir şekilde vurgulanmaktadır. Akıl nimetiyle de donatılan insan sadece bu şekilde bırakılmamış, batıl yollara sapmaması için de Allah tarafından hem peygamberler hem de kitaplarla da desteklenmiştir. (Nahl Suresi, 36, Fetih Suresi, 8, Nisa Suresi, 136) Ancak tüm ilahi destek ve lütuflara rağmen şeytan ve nefsin zebunu olan insanlar küfür, şirk ve çeşitli batıl yollara saparak Allah'ın rızasına muhalif söylem ve eylemlere yönelebilmektedir. Hak katında suç sayılan ve günümüzde kriminal sıfat taşıyan insanları sadece beşeri yasalarla değil Kur'an-ı Kerim penceresinden tanımak son derece önemli bir konudur. Zira bu konu sadece geçici dünya hayatını değil aynı zamanda ebedi alemdeki Ahiret saadetini veya cehenneme düşme rezaletini de ihtiva etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnsan, Hak, Batıl, Günah.

Abstract

Human beings are potentially created to carry the attributes of goodness and evil. These two powers placed on the flute are based on the secret of being a test of the life of the world. As a matter of fact, this issue is clearly emphasized in the 2nd Act of the Qur'an on the Prophet. The person who is equipped with the blessing of reason is not only left in this way, but is supported by Allah both by prophets and books in order not to go astray. (Surat al-Nahl, 36, Surat al-Fath, 8, Surat an Nisa, 136) However, despite all the divine support and luffuffs, people who are the devil and the self-righteous can turn to disgust, shirk, and various superstitions to direct discourses and actions against Allah's favor. It is a crucial issue to recognize people who are considered to be crimes on the grounds of righteousness and who are carrying criminal qualifications today not only from the laws of the humanities but from the window of the Qur'an. Because this subject not only includes the temporary world life but also the surrender of the Hereafter in the eternal realm or the disgrace of hell.

Keywords: Human, Right, False, Sin.

1. Giriş

Genel olarak kriminoloji, sadece değişmez prensipleri olan bir bilim dalı olmayıp aynı zamanda psikososyal ve ahlaki bir bilim dalı sayılmaktadır. Öte yandan kriminoloji birden çok bilim dalını ihtiva eden ve aynı zamanda ampirik (deneysel) bir bilim dalı da sayılmaktadır. Bu itibarla multi disiplinler bir özelliğe sahip olan kriminoloji, hukukçuların, tıpçıların, sosyolog, psikologların ve istatistikçilerin hizmetlerinden oldukça yararlanır.¹

Kriminoloji 19. yüzyılın 2. yarısından itibaren bağımsız bir bilim dalı olarak ortaya çıkmış ve günümüzde de gelişme sürecini devam ettirmektedir. Kriminoloji, akademik bir kavram olarak yeni olmakla beraber suçun sebepleri asırlar önce yazarların, felsefecilerin ve nice alimlerin dikkatini çekmiş hatta MÖ. 427-347 yılları arasında yaşamış olan Platon (Eflatun) "Kanunlar" adlı eserinde suçu ruhun bir hastalığı olarak kabul etmiştir.

Kriminoloji hakkında genel bilgi verdikten sonra esasen biz günümüzde kullanılan klasik ve çağdaş kriminal kavramlarından ziyade müslümanlar için temel referans kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'deki suç ve suçlu psikolojisini ve kriminal terim ve vasıfları ele almaya çalışacağız. Zira Yüce Allah'ın razı olduğu kişilik yapısı ile razı olmadığı suç sıfatlarını üzerlerinde taşıyan kişilerin bir olmadığını Kur'an-ı Kerim açık bir şekilde haber vermektedir.

"Allah'ın rızasına uyan kimse Allah'ın gazabına uğrayan ve varacağı yer cehennem olan kimse gibi midir? O ne kötü varılacak yerdir." ²

* Dr. Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi, Mail: bkatipoglu@hotmail.com

** Doktora Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

*** Yüksek Lisans Öğrencisi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencisi

¹ Daha geniş bilgi için bkz: Polat, Oğuz (2016). *Adli Psikolojiye Giriş*, Ankara: Seçkin Yayıncılık; Akıncı Sokullu, Füsün (2016). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Yayınevi; Alshahin, M. Emin; Artuk, Mehmet Emin (2017). *Kriminoloji*. Ankara: Adalet Yayınevi.

² Ali İmran Suresi, 162



“Yoksa biz iman edip Salih ameller işleyenleri yeryüzünde fesat çıkaranlar gibi mi tutacağız? Yoksa o takva sahiplerini azgın günahkarlar gibi yapar mıyız?”³

Kronolojik sıralama açısından bakıldığında, Kur’an-ı Kerim, ilahi kitapların sonuncusudur. Kur’an-ı Kerim’in en büyük özelliği lafzan ve manen mucize olmasıdır. Diğer peygamberlere verilen mucizeler kendi dönemleri ile ilgili olup sınırlıdır. Ama Kur’an-ı Kerim evrenseldir.⁴ Kur’an-ı Kerim’in diğer kitaplardan en büyük farkı ebedi ve en büyük mucize oluşudur. (Mucizeyi Ekber) Kur’an-ı Kerim aynı zamanda günümüze kadar tevatür yoluyla nakledilmiş bir kitap olduğu gibi okunmasıyla da ibadet edilen tek kitaptır. Kur’an-ı Kerim aynı zamanda her şeyi açıklayan hidayet ve rahmet kaynağı bir kitaptır.⁵

Bir Müslüman için beşeri kanunları değil de ilahi kanunları referans alıp hem dünya hem de ahiret saadetini kazanmak tabii ki en öncelikli bir amaç olmalıdır. İnsanların yaptığı yasalar veya yönetmelikler fıtrata uygun değilse orada asla huzur olmaz. Gerek fert ve gerekse toplumsal kaoslarda açığa çıkan olumsuz tüm faaliyetler şüphesiz fıtrat yasalarına uyulmadığından dolayıdır.

Kur’an-ı Kerim iman sahibi olan muhsinleri müjdeleyen ama zalimleri uyaran⁶ bir kitap olması nedeniyle günaha dalan ve kriminal sıfatlara haiz insanların psikososyal karakterlerini de açık bir şekilde haber vermektedir. Özellikle Hak ve batıl mücadelesinde karakter yapılarının çok iyi tanınması fevkalade önemli bir konudur.

Genelde kafir özelde ise münafık karakterini çok iyi bilmek gerekir. Allah’ın dinine savaş açan ve insanları Allah yolundan alıkoyan tüm karakter yapılarında görülen ve kriminal özellik yansıtan sıfatları tanımının en iyi yolu birinci referans kaynağı olan Kur’an-ı Kerim’e bakmakla mümkündür. Kur’an-ı Kerim,,insanları iki cihanda huzura götürecektir olan ilkeleri açıkladığı gibi sakınılması gereken ve insanı iki cihanda hüsrana götürecektir olan davranışları ve bu davranışlara sahip kriminolojik özellik taşıyan kişilik sıfatlarını da açık ve net olarak haber vermektedir. Kur’an-ı Kerimde suç vasıflarını yansıtan kelimeler şüphesiz beşeriyetin uyarılması amacını taşımakta ve bu nedenle sık sık vurgulanmaktadır.

İnsanlardaki kriminal sıfatları tanımak için öncelikli olarak buna neden olan ve kamçılayıcı bir etkiye sahip olan suç kavramlarını çok iyi tanımak gerekir.

Kur’an-ı Kerimde suç olgusunu yansıtan kelimelerden birisi hatta halk arasında en yaygın olanı hiç şüphesiz günah kavramıdır. Günah, İlahi emir ve yasaklara aykırı olan fiil ve davranışları ifade eden bir terimdir. Çağımızda beşeri kanun ve kuralların çiğnenmesi suç olarak isimlendirilirken dini bakımdan suç sayılan iş veya davranışlar da günah olarak nitelendirilmektedir. Günah kelimesinin aslı farsçadır. Kuran-ı Kerimde cünah şeklinde ifade edilen bu kelime günah olan kavramlardan sadece bir tanesidir. Günah olgusu ve olayı tek yönlü değildir. Günah aynı zamanda küçük günah, Kebair günah (büyük günah) ve ekberi kebir (en büyük günah) diye bölümlere de ayrılır. Hak katında suç sayılan ve günümüzde kriminal sıfat taşıyan insanları sadece beşeri yasalarla değil Kur’an-ı Kerim penceresinden tanımak son derece önemli bir konudur. Zira bu konu sadece geçici dünya hayatını değil aynı zamanda ebedi alemdeki Ahiret saadetini veya cehenneme düşme rezaletini de ihtiva etmektedir.⁷

2. Günahı anlatan ve günah kapsamında ifade edilen diğer kelimeler ise şunlardır. İsm, seyyie, münker, isyan, fahşa, fısk, zenb, cürm, fücür, vızr, rics, habis, zulm, tugyan ve şikak kavramlarıdır.

2.1. İsm: Günah ve suç anlamlarına gelir. Gönlün yatışmadığı ve yapıldığı zaman insanların duymasını istemediği kötü ve helal olmayan şeylerdir. Bir başka deyişle insanları sevaptan alıkoyan ve yapıldığında kişiyi hayırdan uzaklaştıran söylem ve eylemler.⁸

“İyilik ve takva konusunda birbirinizle yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın.”⁹

Kur’an-ı Kerim İsm’in açığını da gizlisini de haram kılmaktadır.¹⁰

2.2. Seyyie: İşlenmesine dinin onay vermediği küçük günahlar, suçlar, kusur ve ayıplar.¹¹

³ Sad Suresi

⁴ Enbiya Suresi,107

⁵ Enam Suresi,59,Yusuf Suresi,111

⁶ Ahkaf Suresi,12

⁷ MEB (2009). *Dini Terimler Sözlüğü*. Ankara: M.E.B Yayınları, s. 108; KOMİSYON (1989) *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*, İstanbul: TDYV Yayınları;

Belik, İzzeddin(1992). *Ayet ve Hadislerle İslami Hayat*. Çev. Cücük, İbrahim- Akyüz, Vecdi- Ögüt, Salim, İstanbul: İklim Yayınları, s. 191-274

⁸ MEB (2009). *Dini Terimler Sözlüğü*. Ankara: M.E.B Yayınları, s. 176; Sarı, Mevlüt (1982). *Arapça Türkçe Lügat*. İstanbul: Bahar Yayınları, s.11 , Ahteri Mutafa b.Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaveli,Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İ.İlhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi,s.5.

⁹ Maide Suresi, 2

¹⁰ Enam Suresi, 120

¹¹ Sarı, Mevlüt (1982). *Arapça Türkçe Lügat*. İstanbul: Bahar Yayınları, 792; MEB (2009). *Dini Terimler Sözlüğü*. Ankara: M.E.B Yayınları, 329



"Eğer size yasaklanan günahların büyüklerinden kaçınırsanız seyyielerinizi bağışlarız."¹²

"Göklerde ve yerde bulunanlar hep Allah'ındır. Akıbet (sonuçta) kötülük yapanları yaptıkları ile cezalandıracak, güzel davrananları da daha güzeliyle mükafatlandıracaktır. Onlar ki günahın büyüklerinden ve çirkin işlerden kaçınırlar, yalnız bazı küçük kusurlar hariç.Şüphesiz Rabbinin affı geniştir.O,sizi daha topraktan yarattığı zaman ve siz annelerinizi karınlarında bulduğunuz sırada,sizi en iyi bilendir.Bunun için kendinizi temize çıkarmayın. Çünkü o,kötülükten sakınanı daha iyi bilir."¹³

2.3. Münker: İslam'ın yasakladığı,akıl ve mantığın kabul etmediği ve selim aklın çirkin gördüğü her şey.¹⁴

"Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı ve yakınlarla yardım etmeyi emreder, hayasızlığı, çirkinliği ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor."¹⁵

"Sizden hayra çağıran, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk bulunsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır."¹⁶

2.4. İsyân: Allah'a ve onun Resulüne muhalefet etmek,ilahi sınırları aşip asi olmak anlamlarına gelir.Arapçada isyan bagy ve masiyet kelimesi ile de ifade edilir.¹⁷

"İşte bu (hükümler) Allah'ın koyduğu sınırlardır. Kim Allah'a ve peygamberine itaat ederse, Allah onu içinden ırmaklar akan içinde ebedi kalacakları cennetlere koyar. İşte bu büyük başarıdır. Kim de Allah'a ve peygamberine isyan eder ve onun koyduğu sınırları aşarsa Allah onu ebedi kalacağı cehennem ateşine sokar. Onun için alçaltıcı bir azap vardır."¹⁸

"De ki; Rabbinim, sadece fuhşiyatı, onun açık ve gizli olanını, günahları, haksız yere isyanı, haklarında hiçbir delil indirmedeği şeyleri Allah'a ortak koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi yasaklamıştır."¹⁹

2.5. Fahşa: Din, ahlak, iffet ve haya sınırlarını aşan cinsel suçlar ve davranış bozuklukları:²⁰

"Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, ve yakınlarla yardım etmeyi emreder, hayasızlığı, çirkinliği ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor."²¹

"Şeytan sizi fakirlikle korkutup, çirkin çirkin (fahşa) şeylere teşvik eder. Allah da lutfundan ve bağışlamasından birtakım vaadlerde bulunuyor. Allah'ın lutfu geniştir. O,her şeyi bilendir."²²

"İman edenler içinde çirkin utanmazlıkların (fuhşun) yaygınlaşmasından hoşlananlara, dünyada da ahirette de acıklı bir azap vardır. Allah bilir siz ise biliyorsunuz."²³

Mevdudi bu konu ile ilgili şöyle demiştir.

"İftira atanlar, kötülüğü propaganda edenler ve yayanlar ve İslâm maneviyat ve ahlâkına güvensizlik getirenler cezayı hak ederler." Metinde geçen kelimeler, kötülüğün propagandası için kullanılabilecek tüm biçimleri kapsamaktadır. Bunlar, genelevleri açma olabilir, şehvet kamçılıyıcı (erotik) hikayeler, şarkılar, tablolar, film ve piyesler yazma, yayınlama, söyleme ve gösterme olabilir. Veya halkı ahlâksızlığa iten külp ve otellerde her türden karışık toplantılar olabilir. Kur'an, bütün bu yollara başvuranların, yalnızca ahirette değil, dünyada da cezayı hak eden suçlular olduğunu ilan eder. O halde, tüm bu ahlâksızlığı yayma ve propaganda etme araçlarını ortadan kaldırmak İslâmî bir görevdir. Ceza hukuku, Kur'an'ın kamu ahlâkına karşı işlenmiş suçlar saydığı ve işleyenlerini cezaya müstahak gördüğü tüm bu eylemleri ceza gerektirici suçlardan saymak zorundadır."²⁴

¹² Nisa Suresi, 31

¹³ Necm Suresi, 31-32

¹⁴ Sarı, Mevlüt (1982). *Arapça Türkçe Lügat*. İstanbul: Bahar Yayınları, s. 1557; MEB (2009). *Dini Terimler Sözlüğü*. Ankara: M.E.B Yayınları, s. 263; Ahteri Mutafa b. Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaeli, Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İllhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi, s. 468.

¹⁵ Nahl Suresi, 90

¹⁶ Ali İmran Suresi, 104

¹⁷ Sarı, Mevlüt (1982). *Arapça Türkçe Lügat*. İstanbul: Bahar Yayınları, s. 1013, Belik, İzzeddin(1992). *Ayet ve Hadislerle İslami Hayat*. Çev. Cüçük, İbrahim- Akyüz, Vecdi- Öğüt, Salim, İstanbul: İklim Yayınları, s.241; Ahteri Mutafa b. Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaeli,Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İllhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi, s. 69-70

¹⁸ Nisa Suresi 13-14, Ayrıca bkz. İmam Taberi (1995) *Taberi Tefsiri*. C.1, İstanbul: Millî Gazete Yayınları, s.342.

¹⁹ Araf Suresi, 33

²⁰ MEB (2009). *Dini Terimler Sözlüğü*. Ankara: M.E.B Yayınları, s. 100; Ahteri Mutafa b. Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaeli,Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İllhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi, s. 331.

²¹ Nahl Suresi,90

²² Bakara Suresi,268

²³ Nur Suresi,19

²⁴ Mevdudi, (1986) c.3, s.456-457



2.6. Fısk: Büyük günahları işleme ve küçük günahlarda ısrar anlamlarına gelir.²⁵

"Biliniz ki aranızda Allah'ın elçisi bulunmaktadır. Eğer o, birçok işlerde size uysaydı sıkıntıya düşerdimiz. Fakat Allah size imanı sevdirmiş ve onu gönüllerinize güzel göstermiş, inkarı ve fasıklığı ve (İslam'ın emirlerine) karşı çıkmayı da çirkin göstermiştir. İşte bunlar doğru yolda olanların ta kendileridir."²⁶

2.7. Zenb: Dini açıdan hoş olmayan sonuçlar doğuran tüm davranışlarla ilgili olarak kullanılır ki meydana getirdiği sonuçlara göre değerlendirilen işler demektir. Buna göre kişinin bireysel olarak yaptığı eylem ve söylemler netice itibarıyla o kişiye vebal yüklüyorsa o işi zenb olarak telakki edilir.

Kur'an-ı Kerimde tekil ve çoğul olarak sık sık günah, insanların işlediği suç ve vebal karşılığı olarak da geçmektedir. Zenb kelimesinin çoğulu "zünub" dur.²⁷ "Rabbimizin bağışına ve genişliği göklerle yer arası kadar olan Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için hazırlanmış bulunan cennete koşun. Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini yenenler ve insanları affedenlerdir. Allah iyilik edenleri sever. Yine onlar çirkin bir iş yaptıkları, yahut nefislerine zulmettikleri zaman Allah'ı hatırlayıp hemen günahlarının bağışlanmasını isteyenler -ki Allah'tan başka günahları kim bağışlar -ve bile bile işledikleri (günah) üzerinde ısrar etmeyenlerdir."²⁸

"Nitekim onlardan her birini günahları sebebiyle suçüstü yakaladık. Kiminin üzerine taşlar savuran rüzgarlar gönderdik, kimini korkunç bir ses yakaladı, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk. Allah onlara zulmetmiyor, asıl onlar kendilerine yazık ediyorlardı."²⁹

2.8. Cürm: Kur'an-ı Kerim ve hadislerde yapılması yasaklanan her türlü söz ve davranış.³⁰ Anlam itibarıyla oldukça geniş kapsamlı bir kelimedir. Yerine göre bir kişi bir gurup, bir kavim, hatta bir millet hakkında da kullanılmıştır. Bazı alimlere göre mücrimler inkar eden kafirlerdir. Bu düşünceye sahip alimler özellikle Araf Suresi 40, Mürselat Suresi, 45-46 ve Casiye Suresi 31. Ayetlerini referans almışlardır.

"Bizim Ayetlerimizi yalanlayan ve onlara inanmaya tenezzül etmeyenler var ya, işte onlara göğün kapıları açılmayacak ve deve (veya halat) iğne deliğinden geçinceye kadar onlar cennete giremeyeceklerdir. İşte biz suçluları böyle cezalandırırız."³¹

"O gün yalanlayanların vay haline! Yiyin, zevklenin biraz, çünkü siz suçlularsınız."³²

"Ama kafirlere gelince; onlara da denilir ki," Size Ayetlerim okunmadı mı? Siz büyüklük tasladınız ve günah işleyen bir kavim oldunuz değil mi?"³³

"Ey iman edenler! Allah için adaleti ayakta tutan şahitler olunuz. Bir topluluğa olan kininiz, sakın sizi adaletten ayrılarak cürüm işlemenize neden olmasın. Adaletli davranmaktan ayrılmayın. Takvaya uygun olan budur."³⁴

2.9. Fücür: Dini açıdan çirkin sayılan davranışlar, ahlaksızlık, isyan, günah ve günahları açıktan açığa işleme anlamlarını ihtiva eder. Söz konusu günahları işleyenlere de facir denir³⁵

"Yoksa biz iman edip Salih amel işleyenleri yeryüzünde fesat çıkaranlar gibi mi tutacağız? Yoksa o takva sahiplerini azgın günahkarlar gibi yapar mıyız?"³⁶

2.10. Vizir: Vizir'in aslı vezir'dir ki bunun sözlük anlamı sığınulan dağ geçidi veya oyuk demektir. Vizir aynı zamanda günah, borç, yük ve bazen de sorumluluk anlamına gelir. Aynı kökten gelen vezir kelimesi, işi yüklenen demektir ki yöneticilerin sorumluluğunu paylaşan kimselere de vezir denmektedir.³⁷ Nitekim Hz. Musa Aleyhisselam duasında Hz. Harun Aleyhisselam'ın kendisine vezir-yardımcı olarak verilmesini istemişti.³⁸

²⁵ MEB (2009). *Dini Terimler Sözlüğü*. Ankara: M.E.B Yayınları, s. 96; Ahteri Mutafa b.Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaveli, Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İ.İlhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi, s. 336

²⁶ Hucurat Suresi,7

²⁷ Sarı, Mevlüt (1982). *Arapça Türkçe Lügat*. İstanbul: Bahar Yayınları, s.552; Ahteri Mutafa b.Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaveli, Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İ.İlhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi, s. 202

²⁸ Ali İmran Suresi, s.133-135

²⁹ Ankebut Suresi,40

³⁰ MEB (2009). *Dini Terimler Sözlüğü*. Ankara: M.E.B Yayınları, s. 53; Ahteri Mutafa b.Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaveli, Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İ.İlhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi, s. 135.

³¹ Araf Suresi,40

³² Mürselat Suresi,45,46

³³ Casiye Suresi,31

³⁴ Maide Suresi,8

³⁵ MEB (2009). *Dini Terimler Sözlüğü*. Ankara: M.E.B Yayınları, s. 84; Ahteri Mutafa b. Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaveli, Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İ.İlhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi, s. 330-331

³⁶ Sad Suresi, 28

³⁷ Sarı (1982) s.1650. Ahteri.,s. 477

³⁸ Taha Suresi, 25-35



Kur'an-ı Kerim, suçun şahsiliği gibi evrensel bir prensibi vizir kelimesiyle ifade etmektedir. Her nefis kendi aleyhine kazanır. Hiç kimse bir başkasının vizir'ini (yük ve günah) yüklenmez.³⁹

2.11. Rics: Kelime olarak pis ve çirkin anlamına gelen rics İslam'ın pis kabul ettiği ve yasakladığı şeylerdir.. Dolayısıyla rics hem maddi hem de manevi boyutları da ihtiva etmektedir. Mesela domuz eti gibi maddi rics⁴⁰ olan şeylerin yanı sıra işledikleri davranışlar ve inançları da rics olduğundan kafir ve münafıklar rics'in kendisi haline gelirler.

"Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar (putlar) ve fal okları şeytan işi birer pisliktir. Bunlardan kaçın ki, kurtuluşa eresiniz."⁴¹

"Kalplerinde hastalık olanların ise pisliklerine pislik katmış (küfürlerini artırmış) Böylece kafir olarak ölüp gitmişlerdir."⁴²

"Allah kimi hidayete erdirmek isterse onun gönlünü İslam'a açar, Kimi de saptırmak isterse, sanki göğe yükseliyormuş gibi, göğsünü dar ve sıkıntılı yapar. Allah, inanmayanları işte böyle pislik içinde bırakır."⁴³

"Allah'ın izni olmadıkça hiçbir kişinin iman etmesi mümkün değildir. Allah, aklını kullanmayanların üstünde inançsızlık pislği oluşturur."⁴⁴

2.12. Habis: Sözlük anlamı kötü, fena, pis, pislik, çirkin ve temiz olmayan demektir.⁴⁵ Kur'an-ı Kerimde bazen günah işler hakkında kullanılmaktadır. Habis kelimesinin zıddı ise tayyip'tir ki, güzel ve hoş demektir. Nitekim Peygamber Efendimiz ile ilgili olan Ayette şöyle buyrulmaktadır.

"Onlar, yanlarındaki Tevrat'ta ve İncil'de yazılı buldukları Resul'e, o ümmi peygambere uyan kimselerdir. O, onlara iyiliği emreder, onları kötülükten alıkoyar, Onlara iyi ve temiz şeyleri helal, kötü ve pis şeyleri haram kılar. Üzerlerindeki ağır yükleri ve zincirleri kaldırır. Ona iman edenler, ona saygı gösterenler, ona yardım edenler ve ona indirilen nur'a (Kur'an'a) uyanlar var ya, işte onlar kurtuluşa erenlerdir."⁴⁶

Habis kelimesi, yaratılış açısından pis olan şeyler hakkında kullanıldığı gibi⁴⁷ değersiz şey, günah, hata ve suç anlamında da kullanılmaktadır.⁴⁸ Özellikle küfre düşenler Allah katında mürdardırlar.⁴⁹ Habis'in günah anlamında kullanıldığını Enbiya Suresi 74. Ayetinde açık bir şekilde görmek mümkündür.

"Biz Lut'a da bir hüküm, bir ilim verdik. Onu çirkin işler işleyen kasabadan kurtardık. Doğrusu onlar kötü, fasık bir kavimdi."

2.13. Zulm: baskı, şiddet eziyet, işkence, haksızlık etme ve haddi aşma anlamlarına gelir.⁵⁰

"İman edenler ve imanlarını zulüm ile karıştırmayanlar. İşte güven onlarıdır ve doğru yolu bulanlar da onlardır."⁵¹

"Ey Peygamber! Sakın zalimlerin yaptıklarından Allah'ın gafil olduğunu sanma! Ancak Allah, onların cezalarını, gözlerin dışı fırlayacağı güne erteler."⁵²

"İman edip Salih ameller işleyenlere gelince Allah onların mükafatlarını tastamam verecektir. Allah zalimleri sevmez."⁵³

2.14. Tugyan: Ağnılık, zulüm, haddi aşma ve kibirlenme anlamlarına gelir. Tugyan kelimesi aynı zamanda Allah'ı inkar, isyan ve günahlarda aşırı gitmeyi ve bozguncululuğu ifade eder (tagut).⁵⁴

"Bir de Yahudiler" Allah'ın eli bağlıdır" dediler. Söylediklerinden ötürü kendi elleri bağlansın ve lanete uğrasınlar! Hayır onun iki eli de açıktır, dilediği gibi verir. Ant olsun, sana Rabbinden indirilen

³⁹ Enam Suresi, 164, İsrâ Suresi, 15, Fatır Suresi, 18, Zümer Suresi, 7, Necm Suresi, 38

⁴⁰ Sarı, Mevlüt (1982). *Arapça Türkçe Lügat*. İstanbul: Bahar Yayınları, s. 580; Ahteri Mutafa b. Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaveli, Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İ. İlhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi, s. 207

⁴¹ Maide Suresi, 90

⁴² Tevbe Suresi, 125

⁴³ Enam Suresi, 125

⁴⁴ Yunus Suresi, 100, ayrıca bkz. Mevdudi (1986). *Tefhim'ül'Kur'an*. C. 2, İstanbul: İnsan Yayınları, s. 340.

⁴⁵ Mevdudi (1986). *Tefhim'ül'Kur'an*, İstanbul: İnsan Yayınları, s. 109; Ahteri s. 167

⁴⁶ Araf Suresi, 157

⁴⁷ Araf Suresi, 58

⁴⁸ Bakara Suresi, 267

⁴⁹ Enfal Suresi, 37

⁵⁰ Dini Terimler Sözlüğü, (2009) 403, Ahteri, s. 290

⁵¹ Enam Suresi, 82

⁵² İbrahim Suresi, 42

⁵³ Ali İmran Suresi, 57

⁵⁴ Bakara Suresi, 256; Mevdudi (1986). *Tefhim'ül'Kur'an*, İstanbul: İnsan Yayınları.

Mevdudi (1986). *Tefhim'ül'Kur'an*, İstanbul: İnsan Yayınları, s. 369; Ahteri Mutafa b. Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaveli, Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İ. İlhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi, s. 284.



(Kur'an) onlardan birçoğunun azgınlık ve küfrünü artıracaktır. Biz onların arasına kıyamete kadar düşmanlık ve kin saldık. Her zaman savaş için bir ateş yakmışlarsa Allah onu söndürmüştür. Onlar yeryüzünde bozgunculuğa koşarlar. Şüphesiz Allah, bozguncuları sevmez" ⁵⁵

"Musa'nın haberi sana geldi mi? Hani Rabbi ona kutsal vadi Tuva'da seslenmişti: Haydi, demişti git Firavun'a, çünkü o çok azdı." ⁵⁶

"Asıl Allah onlarla alay eder ve taşkınlıkları içinde serserice dolaşmalarına mühlet verir." ⁵⁷

2.15. Şikak: Sözlükte bir şeyi yarmak ve bütünden ayrılıp muhalefete geçmek. Ayrıca dostluktan düşmanlığa yönelmek ve bütüne ters düşmek anlamlarına gelir. ⁵⁸ İslam'ın temel ilkesi olan tevhid bir bütündür. İnkarcılık, Allah'a şirk koşma ve nifak gibi çirkin davranışlar tevhid'in bütünlüğünü bozar. Mesela Kur'an-ı Kerim'i inkar edenler uzak bir "şikak" içindedirler. ⁵⁹ Ve yine mesela küfre sapanlar Allah'ın gönderdiği dinden ayrılarak ona muhalefet ederler. Hatta ona karşı boş bir gurura düşerler.(fi izzetin ve şikak) ⁶⁰

Bu nedenle küfrederek ya da inkarcılığa düşerek zalim olanlar Hakk'ın uzağına düşmüş ve Tevhid bütünlüğünden uzaklaşmış kimselerdir. ⁶¹ Yine Kur'an-ı Kerim, aile birliğini parçalamaya da "şikak" demektedir. ⁶²

3.Beşeriyetin uyarılması için Kur'an-ı Kerim'de vurgulanan kriminal vasıflar ise şunlardır.

3.1.Cebbar anid: İnatçı ve zorba kişilik.

"İşte Ad kavmi buydu. Rab'lerinin Ayetlerini bile bile inkar ettiler ve peygamberlerine isyan ettiler. Başa geçen her zorbanın emrine uyup arkasından gittiler. Hem bu dünyada hem de kıyamet gününde bir lanetle izlendiler. Bilin ki Ad kavmi gerçekten Rab'lerini inkar ettiler. Yine bilin ki, Hud'un kavmi olan Ad, defolup gittiler." ⁶³ "Peygamberler, Allah'tan yardım istediler ve her inatçı zorba hüsrana uğradı." ⁶⁴ "(Allah iki meleğe buyurur ki:) "Haydi ikiniz, atın cehenneme her inatçı nankörü! İyiliklere (sürekli) engel olan, saldırgan şüpheci." ⁶⁵

3.2.Esim: Günahkar.

"Şüphesiz Zakkum ağacı günahkarların yemeğidir." ⁶⁶

3.3. Effak esim: Günahkar, yalancı.

"Şeytanların kime ineceğini size haber vereyim mi? Onlar her günahkar yalancıya inerler." ⁶⁷

3.4.Eşka: Eşkıya, bedbaht kişi ve azgın anlamlarına gelir.Yapmış olduğu kötü davranışların ve inançsızlığın sonunda cehennemlik olmayı hak eden inkarcı kişi. ⁶⁸

"Ben sizi alev saçan bir ateşe karşı uyardım. Ona ancak en azgın olan girer." ⁶⁹

"O gün gelince, Allah'ın izni olmadan hiç kimse konuşamaz ve (bir araya getirilenlerden)kimileri saki, kimileri de bahtiyar olacak." ⁷⁰

"Semud, azgınlığı ile Hakk'ı yalanladı, en azgınları ileri atılınca, Allah'ın Resülü (Salih peygamber) onlara:" Allah'ın devesini ve onun su nöbetini gözetin." demişti. Fakat onlar peygamberi yalanlayıp deveyi kestiler. Bunun üzerine Rab'leri, suçlarından dolayı onları helak etti ve kendilerini yerle bir etti.Öyle ya,Allah bu işin sonundan korkacak değil ya." ⁷¹

3.5.Facir keffar: Ahlaksız, kafir.

⁵⁵ Maide Suresi,64

⁵⁶ Naziat Suresi,15-17

⁵⁷ Bakara Suresi, 15

⁵⁸ Sarı, Mevlüt (1982). *Arapça Türkçe Lügat*. İstanbul: Bahar Yayınları, s. 831, Ahteri Mutafa b. Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaveli,Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İ.İlhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi, s.259.

⁵⁹ Fussilet Suresi,52

⁶⁰ Sad Suresi,2

⁶¹ Hac Suresi,53

⁶² Nisa Suresi,35

⁶³ Hud Suresi,59-60

⁶⁴ İbrahim Suresi,15

⁶⁵ Kaf Suresi,24

⁶⁶ Duhan Suresi,43-44

⁶⁷ Şuara Suresi,222

⁶⁸ MEB (2009). *Dini Terimler Sözlüğü*. Ankara: M.E.B Yayınları, s.336

⁶⁹ Leyl Suresi,15

⁷⁰ Hud Suresi,105

⁷¹ Şems Suresi,11-15



"Nuh şöyle dedi:" Ey Rabbim! Kafirlerden hiç kimseyi yeryüzünde bırakma. Çünkü sen onları bırakırsan kullarını saptırırlar, sadece ahlaksız ve kafir kimseler yetiştirirler"⁷²

3.6.Hallaf mekin: yemin edip duran aşağılık kimse

"Yemin edip duran,aşağılık,,daima kusur arayıp kınayan ,durmadan söz taşıyan iyiliği hep engelleyen,saldırgan günaha dadanmış,kaba saba bütün bunların ötesinde bir de soysuz olan kimseye mal ve oğulları var diye sakın boyun eğme."⁷³

3.7.Hattar kefur: Kaypak ve nankör.

"Onları denizde bir dalga gölgelikler gibi kapladığında dini Allah'a has kılarak ona yalvarırlar.Allah onları kurtarıp karaya çıkarınca,onlardan bir kısmı orta yolu tutar.Bizim Ayetlerimizi ise ancak son derece kaypak son derece nankör olanlar inkar ederler."⁷⁴

3.8.Havvan kefur: Hain, nankör.

"Şüphesiz Allah, inananları savunur. Doğrusu Allah, hiçbir hain nankörü sevmez."⁷⁵

3.9.Katur: Çok cimri.

De ki "Eğer siz Rabbimin rahmet hazinelerine sahip olsaydınız o zaman da tükenir korkusuyla cimrilik ederiniz. Zaten insan çok cimridir."⁷⁶

3.10.Kazip keffar: Yalancı, nankör.

"İyi bilin ki halis din yalnız Allah'ındır.Onu bırakıp da başka dostlar edinenler" Biz onlara sadece bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz" diyorlar.Şüphesiz Allah ayrılığa düştükleri şeyler konusunda aralarında hüküm verecektir.Şüphesiz Allah yalancı ve nankör olanları doğru yola iletmez."⁷⁷

3.11.Keffar anid: İnatçı kafir.

(Allah şöyle der) "Atın cehenneme(hakka karşı) inatçı, hayrı hep engelleyen,haddi aşan şüpheci her kafiri."⁷⁸

3.12.Keffar esim : Günahkar, katı inkarcı,inkarda direnen.

"Allah faizi mahveder ve sadakaları artırır.Allah günahkar katı inkarcıların hiçbirini sevmez."⁷⁹

3.13.Keferetü'l'fecere:Günaha dalan kafirler.

"O gün birtakım yüzler vardır ki,pırıl pırıl parlarlar,gülerler sevinirler.O gün nice yüzler de vardır ki toz toprak içindedirler.Onları bir siyahlık bürür.İşte onlar günaha dalan kafirlerdir."⁸⁰

3.14.Kefur: Nankör, iyilik bilmez,iyilik gördüğü kimseye hainlik yapan.

"Nimetlere karşı nankörlük etmeleri sebebiyle onları işte böyle cezalandırdık.Biz (bu şekilde) ancak nankörleri cezalandırırız."⁸¹

3.15.Kezzab eşir: Yalancı, küstah.

"Semud kavmi de uyarıcıları yalanlamış ve şöyle demişlerdi."İçimizden bir insana mı uyacağız.?(Asıl) o taktirde biz apaçık bir sapıklık ve delilik içine düşmüş oluruz. Bizim aramızdan vahiy ona mı verildi? Hayır o,yalancının küstahın biridir."⁸²

3.16.Muğtedin esim: Azgın, günahkar.

"O gün yalanlayanların, hesap ve ceza gününü yalanlayanların vay haline!

Onu ancak her azgın, günahkar kimse inkar eder."⁸³

3.17.Muhtalun fehur: Kibirli ve övünen kimseler.

"Allah'a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya,yetimlere,yoksullara,yakın komşuya,uzak komşuya,yanınızdaki arkadaşaya,yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin şüphesiz Allah,kibirli ve övünen kimseleri sevmez."⁸⁴

⁷² Nuh Suresi,25-27

⁷³ Kalem Suresi,8-14

⁷⁴ Lokman Suresi,32

⁷⁵ Hac Suresi,38

⁷⁶ İsrâ Suresi,100

⁷⁷ Zümer Suresi,3

⁷⁸ Kaf Suresi,24

⁷⁹ Bakara Suresi,276

⁸⁰ Abese Suresi,39-42

⁸¹ Sebe Suresi,17

⁸² Kamer Suresi,23-25

⁸³ Mutaffifin Suresi,10-12

⁸⁴ Nisa Suresi,36



3.18.Müsrif kezzab: Aşırı yalancı.

"Firavun ailesinden-imanını saklayan-mümin bir adam:"Bir adamı "Rabbim Allah'tır" diyor diye öldürecek misiniz? Oysa o size Rabbinizden açık delillerle gelmiştir. Hem o bir yalancı ise, çok sürmez yalanı boynuna geçer; fakat doğru ise size yaptığı tehditlerin bir kısmı olsun başınıza gelir.Şüphesiz Allah,aşırı giden bir yalancıyı doğru yola çıkarmaz."⁸⁵

3.19.Müsrif Mürtab: Aşırı şüpheci.

"Bundan önce size apaçık delillerle Yusuf gelmişti. O zaman da onun size getirdiği gerçekte şüphe edip durmuştunuz. Nihayet vefat ettiğinde de "Bundan sonra Allah asla peygamber göndermez" dediniz. İşte aşırı şüpheci olanları Allah böyle şaşırır."⁸⁶

3.20.Zalum cehul: Çok zalim, çok cahil.

"Şüphesiz biz emaneti göklere yere ve dağlara teklif ettik de onlar onu yüklenmek istemediler, ondan çekindiler. Onu insan yükledi. Çünkü o çok zalimdir, çok cahildir."⁸⁷

3.21.Zalum keffar : çok zalim, nankör.

"O, istediğiniz şeylerin hepsinden size verdi. Eğer Allah'ın nimetlerini saymaya kalkışsanız sayamazsınız. Şüphesiz insan çok zalimdir çok nankördür."⁸⁸

SONUÇ

Görüleceği üzere suç ve suçlu psikolojisini yansıtan sıfatlar Kur'an-ı Kerimde açık bir şekilde beyan buyrulmuştur. İnsana düşen görev bu şeytani sıfatlara düşmemek ve Allah'ın rızasını kazanabilmek için elinden gelen tüm gayreti göstermektir. Zira insan sadece akıl yeteneği ile bırakılmamış aynı zamanda peygamberler ve ilahi kitaplarla da desteklenmiştir. Kriminal sıfatları ittihaz edinen kişiler hem dünyada hem de ahirette suçluluk psikolojisinden kurtulamazlar. Suçluluk psikolojisi bu dünyada belki gayri meşru yollarla kamufle edilebilir. Mesela dünyada hukuki delilleri karartarak veya yalancı şahitler edinerek adaleti yanıltmak mümkündür. Veya hiç arzu edilmediği halde vicdandan yoksun ya da ahlak zafiyeti olan bazı hukuk adamları yüzünden adalette sapmalar olabilir.Eflatun' un bu konularla ilgili vurgusu fevkalade önemlidir. Öyle diyor antik çağın bilge adamı: " Adaletsizliği işleyen çekenden daha sefildir." Ancak dünyadaki adaletsizlik nedeniyle suçlu olduğu halde ceza almayan ve dünyada yaptığı tüm zulümlerin kendilerine kar kaldığını zanneden suçluların ahirette asla böyle bir imkanları olmayacak. Zira suçlular için Kur'an-ı Kerim şu mesajı vermektedir. "Suçlular, simalarından tanınır, alınlarından ve ayaklarından yakalanır."⁸⁹ "O gün suçluların zincire vurulmuş olduğunu görürsün. Gömlekleri katrandandır ve yüzlerini ateş kaplar. Çünkü Allah, herkesi kazandığı ile cezalandıracaktır. Gerçekten Allah, hesabı çabuk görendir."⁹⁰ "O gün herkesin amel defteri ortaya konulmuştur. Ey Muhammed! Günahkarların, amel defterlerinden korkarak: " Eyvah bize! Bu nasıl deftermiş ki, büyük küçük hiçbir şey bırakmadan hepsini saymış dökmüş" dediklerini görürsün. Onlar, bütün yaptıklarını hazır bulmuşlardır. Senin Rabbin hiç kimseye zulmetmez."⁹¹

KAYNAKÇA

- Abdü'l Baki, Muhammed.Fuad (1988). *El'Muçcem'ül' Müfehres Li Elfaz'il'Kur'an*. 2. Baskı, Kahire
Ahteri Mutafta b. Şemsuddin Karahisari, *Asri Kamus İlaveli,Ahteri Kebir, Arapça Türkçe Büyük Lügat*. haz. İ.İlhami Ulaş-Abdülkadir Dedeoğlu, İstanbul: Meral Yayınevi.
Akıncı Sokullu, Füsün (2016). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Yayınevi.
Alşahin, M. Emin; Artuk, Mehmet Emin (2017). *Kriminoloji*. Ankara: Adalet Yayınevi.
Belik, İzzeddin(1992). *Ayet ve Hadislerle İslami Hayat*. Çev. Cüctük, İbrahim- Akyüz, Vecdi- Ögüt, Salim, İstanbul: İklim Yayınları.
MEB (2009). *Dini Terimler Sözlüğü*. Ankara: M.E.B Yayınları.
İmam Taberi (1995) *Taberi Tefsiri*. İstanbul: Milli Gazete Yayınları.
Kur'an'ı Kerim
Mevduđi (1986). *Tefhim'ül'Kur'an*, C. 2, İstanbul: İnsan Yayınları.
Polat, Oğuz (2016). *Adli Psikolojiye Giriş*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
Sarı, Mevlüt (1982). *Arapça Türkçe Lügat*. İstanbul: Bahar Yayınları.
KOMİSYON (1989) *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*, C. 14, İstanbul: TDYV Yayınları.

⁸⁵ Mümin Suresi,28

⁸⁶ Mümin Suresi, 34

⁸⁷ Ahzab Suresi,72

⁸⁸ İbrahim Suresi,34

⁸⁹ Rahman Suresi, 41

⁹⁰ İbrahim Suresi, 49-51

⁹¹ Kehf Suresi, 49